

SOUTĚŽ

760 let města České Budějovice
aneb Staletími v kostce

Odbor památkové péče Magistrátu města České Budějovice ve spolupráci s Národním památkovým ústavem v Českých Budějovicích vyhlašuje u příležitosti Dnů evropského dědictví EHD 2025 vědomostní soutěž pro děti a mládež do 16 let – jednotlivce i kolektivy.

Soutěž probíhá od 13. 9. 2025 do 31. 12. 2025

Více informací i tyto pracovní listy najdete v Turistickém informačním centru českobudějovické radnice nebo na webových stránkách odboru památkové péče Magistrátu města České Budějovice www.c-budejovice.cz a Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Českých Budějovicích www.npu.cz/uopcb.

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVISŤE V ČESKÝCH
BUDĚJOVICÍCH

České
Budějovice

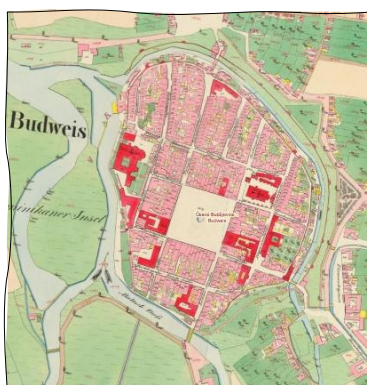
Přehled kapitol

- 1. 13. STOLETÍ** – Založení města na soutoku řek 4 otázky
- 2. 14. STOLETÍ** – Duchovní sféra 5 otázek + 1 bonusová
- 3. 15. STOLETÍ** – Město uvnitř hradeb 7 otázek + 1 bonusová
- 4. 16. STOLETÍ** – Hospodářský rozkvět 8 otázek + 2 bonusové
- 5. 17. STOLETÍ** – Město a válka 4 otázky
- 6. 18. STOLETÍ** – Století obnovy a upevnění katolické víry 5 otázek + 1 bonusová
- 7. 19. STOLETÍ** – Století páry a průmyslu 5 otázek + 1 bonusová
- 8. 20. STOLETÍ** – Století velkých změn 9 otázek + 1 bonusová
- 9. 21. STOLETÍ** – Samá voda 3 otázky + 1 bonusová

České Budějovice 1783

Zdroj: Encyklopedie Českých Budějovic

České Budějovice 1827

Zdroj: Archivní mapy ČÚZK

České Budějovice 2011

Zdroj: Encyklopedie Českých Budějovic

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVISŤE V ČESKÝCH
BUDĚJOVICÍCH

České
Budějovice

Milí soutěžící,

v letošním roce slaví město České Budějovice významné výročí – 760 let od svého založení.

Je to skvělá příležitost poznat bohatou historii našeho města a objevovat, jak se v průběhu staletí proměňovala jeho podoba i život jeho obyvatel.

České Budějovice byly od počátku **městem českých králů**, ale také městem horníků, řemeslníků, obchodu, průmyslu a dopravy. Právě odsud vyjela první železnice na evropském kontinentě! Ve středověku bylo město silně opevněné a hrálo důležitou roli v politických i vojenských událostech.

V každém století Budějovice rostly a získávaly novou tvář. Vznikala tu hodnotná díla architektury gotické, renesanční, barokní, klasicistní i moderní. Minulost nám zanechala i krásná díla malířů a sochařů. A také pověsti a příběhy lidí, kteří zde žili.

Vydejte se na cestu časem a poznejte proměny města Českých Budějovic v průběhu staletí. Soutěžní otázky vás krok za krokem jednotlivými staletími povedou. A za bonusové otázky můžeš získat body navíc.

13. STOLETÍ – Založení města na soutoku řek

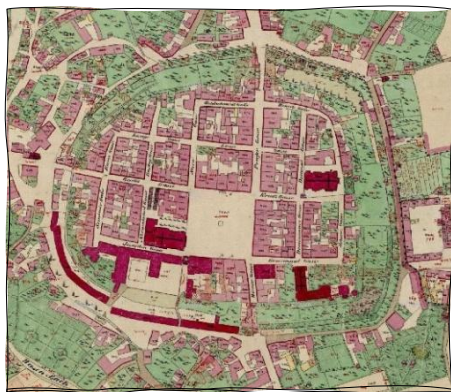
1.

Ve 13. století zakládali čeští panovníci v Čechách a na Moravě mnoho nových měst, aby upevnili svou moc. Města se stala centry obchodu a řemesel a zároveň významným zdrojem příjmů pro krále. Samotné založení města řídili tzv. **lokátoři** – vybrali vhodnou polohu, vyměřili ulice a stavební parcely, dohlíželi na výstavbu a přiváděli nové obyvatele. Právě ve druhé polovině 13. století nechal český král založit několik důležitých měst, mezi nimi i **Klatovy** a **České Budějovice**.

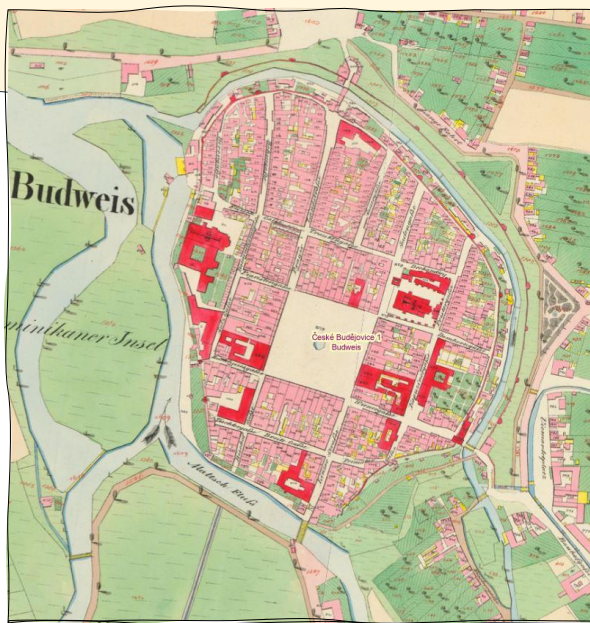
Porovnej staré plánky obou měst a odpověz na následující otázky:

- 1.1 Jaké shodné znaky najdeš v obou městech?
- 1.2 Jaké odlišnosti mezi nimi vidíš?
- 1.3 Jak se jmenoval král, který obě města založil? A jak se jmenoval lokátor Budějovic?
- 1.4 Proč bylo výhodné, založit město u řeky? A mělo to i nějaké nevýhody?

?

Klatovy 1837

České Budějovice 1827

Zdroj: Archivní mapy ČÚZK – stabilní katastr

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVISTE V ČESKÝCH
BUDĚJOVICÍCH

České
Budějovice

Ačkoliv bylo město České Budějovice založeno již ve 13. století, neznamená to, že bylo vše postaveno hned v prvních letech existence města. Na nově vyměřených parcelách stávaly nejprve jednoduché **dřevěné domy**, často umístěné v zadní části pozemku. Počítalo se totiž s tím, že časem bude směrem do ulice postaven větší a honosnější **kamenný dům**, jehož stavba potřebovala více času i peněz. Než byl přední dům hotový, bydlelo se v zadním domě. Při archeologických výzkumech se pozůstatky těchto starých zadních domů našly na mnoha městských parcelách.

Vedle bydlení a hospodářských staveb bylo důležité zajistit také duchovní život pro rostoucí počet obyvatel města. Právě proto se mezi prvními trvalými, kamennými stavbami objevily **kostely**, které dodnes tvoří výrazné dominanty Českých Budějovic.

2.1 Již při zakládání města byly vytyčeny pozemky pro dva hlavní kostely – jeden byl součástí kláštera, druhý sloužil jako farní kostel. **Komu jsou oba dodnes stojící kostely zasvěceny (jak se nazývají)?**

2.2 Stavba kostelů probíhala postupně. Začínalo se nejdůležitější částí – presbytářem (východní část kostela), kde se po jeho vysvěcení mohly konat mše. Presbytář klášterního kostela byl vysvěcen už v roce 1274, zbytek kostela byl postaven později. To je patrné i na stavebním materiálu. **Obejdí kostel ze všech přístupných stran a zjistí, z jakého materiálu je postavena východní část a z jakého západní (nejlépe viditelné od Slepého ramene).**

Letecké foto kláštera

Zdroj: ČÚZK

2.3 V rohu kostela na Piaristickém náměstí je jeden zajímavý kamenný prvek. **Nakresli jej nebo vyfoť a vymysli, k čemu mohl sloužit? Jaká pověst se k němu váže?**

2.4 Pozorně se podívej na letecký snímek kláštera, jaký tvar má střecha kostela a proč?

2.5 Jak se nazývá plocha uvnitř kláštera obklopená ze všech stran klášterními budovami?

2.6 Bonusová otázka

V klášteře původně sídlil významný řeholní řád. **Který řád to byl? Kdo byl jeho zakladatelem a s jakými atributy bývá zobrazován (předměty, symboly, oděv)?**

Rabenštejnská věž Zdroj: NPÚ

Na počátku 15. století v jižních Čechách zuřily **husitské války**. České Budějovice zároveň měly dlouhodobé spory s mocným šlechtickým rodem Rožmberků, kterým bylo královské město na jihu Čech trnem v oku. Proto Budějovičtí posilovali a rozšiřovali své **hradby** – aby odradili nepřátele i ochránili obyvatele města. A obrana byla účinná – dokonce i husitský vojevůdce Jan Žižka, který táhl se svým vojskem kolem Budějovic, se město neodvážil dobýt.

Budějovice se tak staly jedním z hlavních opěrných bodů **katolické moci** na jihu Čech a bezpečným útočištěm pro obyvatele okolních vesnic.

Právě v této době přibýly k opevnění města tzv. **polygonální bašty** – to znamená, že měly víceboký, např. šestiboký, tvar. Z bašt bylo možné aktivně bránit hradby, často v nich proto najdeme střílny. Jedna z polygonálních bašt se dochovala do dnešních dní.

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVISŤE V ČESKÝCH
BUDĚJOVICÍCH

České
Budějovice

3.1 Kde se dodnes dochovaná polygonální bašta v Českých Budějovicích nachází?

Dochovaly se také dvě **hradební věže** – věž Rabenštejnská a věž Spilhaybl (Špilhajbl). Přestože vznikly již ve 14. století, právě v 15. století došlo k jejich celkové přestavbě – věže byly uzavřeny zadními zdi a výrazně zvýšeny. Druhá ze zmiňovaných věží je dnes známá spíše pod jiným názvem.

3.2 Zjisti současný název věže dříve nazývané Spilhaybl a popiš, proč si nový název vysloužila.

Rabenštejnská věž představuje nejlépe zachovanou památku hradebního systému v Českých Budějovicích. Věž měla díky své výšce a tvaru střechy odstrašit nepřátele už na první pohled.

3.3 Vydej se k Rabenštejnské věži a střechu schematicky namaluj. Urči, o jaký typ střechy se jedná, vyber z následujících možností: stanová, mansardová, valbová, sedlová nebo pultová.

Ve střechě věže najdeš malé výstupky zvané **arkýře**. Odtud obránci sledovali okolí a bránili město.

3.4 Spočítej, kolik arkýřů má Rabenštejnská věž. (Tip: Pokud chceš vystoupat na věž, můžeš si zapůjčit klíče v prodejně galerii Rabenštejnská 2000). Pozn. Hradební ochoz se jako arkýř nepočítá.

Na věži, na straně z Hradební ulice, se zachoval krátký úsek **hradebního ochozu** (krytá chodba, která dříve obíhala celé vnitřní město.)

3.5 K čemu hradební ochoz v 15. století sloužil?

V 15. století působil v čele městské rady jeden z nejvýraznějších místních **purkmistrů** (dnes bychom použili slovo starosta či primátor). Byl zámožným českobudějovickým měšťanem, vlastnil několik vesnic a tvrz a také dům přímo na rohu náměstí Přemysla Otakara II. a Krajinské ulice.

3.6 Najdi purkmistrův dům a zjisti, jak se purkmistr jmenoval. Napoví ti pamětní deska na fasádě domu.

Purkmistr byl schopným diplomatem, dařilo se mu udržovat dobré obchodní vztahy s Rožmberky. Ale když král Ladislav Pohrobek vydal město Rožmberkům jako odměnu za zásluhy v boji, dokázal se jim i vzepřít. Nakonec se mu podařilo vyjednat, že České Budějovice zůstanou už navždy královským městem. Přestože byl purkmistr věrným **katolíkem**, zůstal loajální i k českému králi Jiřímu z Poděbrad, který byl **kališník**.

Převrat na radnici

Zdroj: SOKA

3.7 Vysvětli, kdo byli kališníci a proč se jim tak říká.

Když se purkmistr postavil na stranu krále i proti vůli papeže, vyvolalo to odpor jeho politických odpůrců. V květnu roku 1467 proto došlo na radnici v Budějovicích k násilnému převratu, při kterém byl purkmistr smrtelně zraněn.

3.8 Bonusový úkol

Představ si, že jsi mladý kronikář nebo kronikářka, kterého si městská rada povolala, aby zaznamenal události z roku 1467, kdy došlo k násilnému převratu na radnici v Českých Budějovicích. Vyhledej si informace o tom, kdo proti komu vystoupil, proč k převratu došlo a jaké byly důsledky. Pomoci ti může učitel, rodič, kniha nebo internet. Napiš krátký zápis do "kroniky" v rozsahu 150–200 slov. Na závěr připoj svůj názor – myslíš, že by se tento spor dal vyřešit i bez násilí?

16. STOLETÍ – Hospodářský rozkvět ale i náboženské napětí 4.

Šestnácté století přineslo Českým Budějovicím období prosperity. V okolí města se těžila stříbrná ruda. Protože převážení vzácné rudy do mincoven v Kutné Hoře a Praze bylo nebezpečné a drahé, usilovali Budějovičtí o zřízení královské mincovny ve městě. To se podařilo a od roku 1569 se v Budějovicích razily oběžné stříbrné mince. Ražba mincí městu přinášela prestiž, pracovní místa i příjmy z mincovních poplatků.

4.1 Zjisti, jak se jmenovala nejvýznamnější střediska těžby stříbra v okolí Českých Budějovic v 16. století.

4.2 Vyhledej, kde se královská mincovna v Českých Budějovicích nacházela.

Královské mince z Českých Budějovic se dají poznat podle specifické značky budějovického mincmistra, který na ražbu mincí dohlížel.

4.3 Vyhledej jméno alespoň jednoho z mincmistrů, kteří v 16. století vedli ražbu mincí v Českých Budějovicích. Napiš, jakou mincovní značku používal (jde o malý symbol vyražený přímo na ploše mince obvykle vedle erbu nebo v rohu). Originály mincí si můžeš prohlédnout v Jihočeském muzeu na výstavě Příběh města.

?

?

A jakou hodnotu mince měly? V 16. století si například havíř vydělal 6 grošů týdně, za 18 grošů mohl koupit boty, za 5 grošů kopu vajec.

4.4 Počítej jako mincmistr.

Městská pokladnice obsahuje: 93 tolarů, 19 grošů, 28 krejcarů, 135 zlatníků. Převeď vše na groše (náповěda: 1 tolar = 24 grošů, 1 zlatník = 60 grošů, 1 groš = 3 krejcarey). Kolik grošů celkem město ve své pokladnici má?

?

4.5 Bonusový úkol

Navrhni vlastní středověkou minci s motivem Budějovic. Vymysli, z jakého kovu má být vyrobena a jakou má mít hodnotu. Můžeš vymyslet i jméno mince. Nezapomeň, že mince má rub i líc. Kreativita vítána – použij symboly, erby nebo středověké písmo.

Černá věž Zdroj: NPÚ

V 16. století bylo v Českých Budějovicích postaveno několik významných staveb. Nejvýraznější byla **Černá věž**, která je dodnes dominantou města. Byla symbolem prosperity, ale měla i praktický účel – sloužila jako zvonice a městská hlásná a strážní věž.

Jistě o Černé věži víš spoustu zajímavostí, ale víš, že má i vlastní **orloj**? Jen je jiný než ten staroměstský, ukazuje totiž fáze měsíce.

4.6 Zajdi se k Černé věži podívat a najdi na věži orloj. (Napovíme, že je snadno vidět i z ulice.) Popiš, kde se nachází. Namaluj podobu orloje v době tvé návštěvy, napiš datum a urči fázi měsíce, kterou ukazoval.

?

Černá věž nebývala vždy černá. V minulosti se věži říkalo Velká, Vysoká nebo Nová. Její povrch zčernal až vlivem rozvoje průmyslu v 19. století.

Horní část věže byla zdobena barevnými omítkami, pod ochozem byly namalovány erby a poblíž hodinového ciferníku směrem k náměstí byly zavěšeny znaky – kamenný městský znak města Českých Budějovic a znak rodu Habsburků.

4.7 Bonusový úkol:

Namaluj podle výše uvedeného popisu původní vzhled Černé věže. Výtvarné pojetí a technika není omezena. Napovědět může třeba i rekonstrukce fasády věže v její dolní části vlevo u vchodu.

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVISŤE V ČESKÝCH
BUDĚJOVICÍCH

Česko
Budějovice

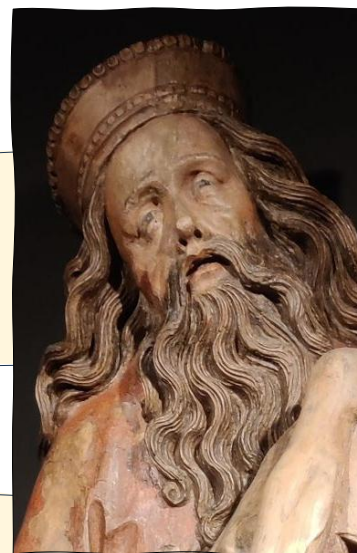

Bohatství města přálo také kultuře a umění. V první třetině 16. století zde působil významný gotický řezbář, označovaný podle svého nejznámějšího díla jako **Mistr reliéfu Oplakávání ze Žebráka**. Jeho díla si dnes můžete prohlédnout v Alšově jihočeské galerii.

4.8 Vyhledej díla Mistra reliéfu Oplakávání ze Žebráka (v knize, na internetu nebo v Alšově jihočeské galerii v ulici U Černé věže). Vyber jedno dílo, napiš jeho název, uveď, kdo je na něm zobrazen a popiš, jaká situace je na reliéfu zobrazena. Jaké emoce podle tebe postavy vyjadřují?

V Alšově jihočeské galerii je vystavena také dřevořezba *Klanění tří králů*. Jejím autorem je mistr Alexandr, který bývá ztotožňován právě s Mistrem reliéfu Oplakávání ze Žebráka.

4.9 Vyhledej na díle *Klanění tří králů* písmena „AI“. Popiš, kde se nalézají a co znamenají. (A ne, nejde o dnešní „umělou inteligenci“ 😊)

Dílo Mistra

Zdroj: NPÚ

?

?

V 16. století patřily České Budějovice spolu s Plzní k městům, kde se velmi přísně dodržovala **katolická víra**. Katolíci uznávají papeže v Římě jako hlavu církve, dodržují svátosti, např. křest, zpověď nebo přijímání, a uctívají svaté. V Českých Budějovicích dokonce platilo, že obyvatelé města museli být katolíky. Lidé jiného náboženského vyznání zde žít nesměli, později mohli do města alespoň vstoupit, většinou jen kvůli obchodu.

4.10 Jaká jiná náboženská vyznání tehdy v Evropě existovala?

?

17. STOLETÍ – Město a válka

5.

Sedmnácté století bylo pro České Budějovice obdobím těžkých zkoušek. V Evropě probíhala **třicetiletá válka** (1618–1648), která zasáhla i naše město. Budějovice zůstaly věrné císaři a staly se důležitou oporou habsburské moci v jižních Čechách. Proměnily se v pevnost, která odolávala nepřátelským vojskům. Město bylo několikrát obléháno, ale díky silnému opevnění a statečnosti obyvatel se vždy ubránilo. Právě v této době vznikla legenda o **Bukvojovi**, tajemném obránci, který měl město chránit před nepřáteli.

5.1 Kdy proběhlo historicky nejdelší obléhání města Českých Budějovic? A kdo město obléhal?

5.2 Jakou roli hrály České Budějovice během třicetileté války? Zkus přemýšlet: proč mohlo být důležité, že město leží na významné cestě, mělo hradby, bylo věrné císaři a možná ukrývalo zásoby pro vojsko?

?

V reakci na válečná nebezpečí bylo město opevněno podle nových vojenských pravidel. Budovaly se nové hradby, bašty a obranné zdi, které měly ochránit obyvatele před útoky. Některé části těchto opevnění jsou viditelné dodnes.

5.3 Jaké nové typy opevnění byly v této době ve městě vybudovány? Zjistí, zda se některé jejich pozůstatky dochovaly dodnes.

?

V 17. století město postihl také rozsáhlý **požár**, který zničil velkou část zástavby. Obnova probíhala v barokním stylu, což ovlivnilo vzhled města na další století.

Požár města

Zdroj: Encyklopedie Českých Budějovic

5.4 Vymysli krátký příběh nebo nakresli komiks o tajemném obránci Bukvojovi. Jak mohl vypadat, co mohl chránit a jaké by měl schopnosti?

?

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVISŤE V ČESKÝCH
BUDĚJOVICÍCH

České
Budějovice

18. STOLETÍ – Století obnovy a upevnění katolické víry 6.

Po třicetileté válce začala v českých zemích znovu posilovat katolická víra na úkor jiných vyznání. V 18. století se to projevilo opětovným posílením významu světců, církevních řádů i hodnostářů v církevní hierarchii. Roku 1783 císař Josef II. rozhodl o zřízení nového církevního úřadu v Českých Budějovicích, který dodnes hraje důležitou roli v životě města.

Zdroj: NPÚ

- 6.1 Jak se jmenuje budova na obrázku a kdo v ní sídlí?
- 6.2 Kdo byl první osobou v tomto církevním úřadu?
- 6.3 Komu původně budova patřila a jaké měla využití?
- 6.4 Jaký název má náměstí pojmenované po patronce města a kdo to je?
- 6.5 Kteří dva světci se stali patrony nově vzniklé diecéze (území spravované českobudějovickým biskupstvím)?

?

6.6 Bonusový úkol

Na plánu historického centra (na poslední stránce) vyznač stavby a sochy související s těmito světci.

19. STOLETÍ – Století páry a průmyslu

7.

Devatenácté století přineslo Českým Budějovicím velký rozvoj. Říká se mu také „století páry“, protože nové stroje a technologie proměnily celou evropskou společnost. Budějovice se staly důležitým dopravním uzlem – vedla tudy první **koněspřežná železnice** na evropském kontinentu a od roku 1868 také klasická železnice. Díky nim se město proměnilo v centrum obchodu a průmyslu.

- 7.1 Jaký význam měla koněspřežná železnice pro České Budějovice? Kam vedla a proč byla výjimečná?
- 7.2 Co znamenal příchod železnice po roce 1868 pro rozvoj města?

Osobní vůz Hannibal

Zdroj: Wikipedie

?

V 19. století vznikaly v Budějovicích loděnice, továrny, pivovary, ale také nové školy a vzdělávací instituce. Významnou roli měla Lannova loděnice, kde se stavěly lodě pro dopravu po Vltavě.

Do města přicházeli lidé z venkova, kteří tu hledali práci i nový domov. Počet obyvatel vzrostl během sta let téměř sedmkrát a město se výrazně změnilo – přibývalo dělnických profesí, na předměstích vyrostly desítky nových ulic s obytnými domy a České Budějovice se postupně proměnily v moderní krajské centrum.

- 7.3 Jaké vzdělávací instituce vznikaly v tomto období? Zkus zjistit, jaké typy škol tehdy lidé zakládali? Vyhledej i nějaké konkrétní názvy těchto škol?
- 7.4 Vyhledej, jaké známé podniky nebo továrny vznikly v 19. století v Českých Budějovicích. Uveď, které existují dodnes.

?

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVNÍŠTĚ V ČESKÝCH
BUDĚJOVICÍCH

České
Budějovice

Na začátku 19. století měly České Budějovice ještě staré hradby, které se ale postupně bouraly.

7.5 Proč byly v 19. století zbořeny hradby a městské brány Českých Budějovic? Zjisti, co vzniklo na jejich místě – můžeš obecně, nebo konkrétně u jednotlivých bran. Jak se změnilo okolí města poté, co hradby zmizely?

Veduta z doby kolem r. 1850. Autor Karel Würds.

Zdroj: Státní okresní archiv

?

7.6 Bonusový úkol

Navrhni výroční logo či pamětní plaketu k 760. výročí města Českých Budějovic. Může obsahovat číslo 760, symboly města, historické prvky nebo moderní prvky. Připoj krátké vysvětlení, co tvůj návrh symbolizuje.

20. STOLETÍ – Století velkých změn

8.

Ve 20. století se České Budějovice rychle rozrůstaly. Na historických předměstích přibývaly domy, rostoucí průmyslové podniky potřebovaly množství dělníků, **počet obyvatel rostl**. Ve druhé polovině století začala hromadná výstavba **panelových sídlišť** na okrajích města, daleko od centra.

Je třeba si uvědomit, že Budějovice byly vždy **česko-německým městem** – až po 2. světové válce v roce 1945 odešla většina německého obyvatelstva.

V průběhu staletí se také měnily názvy ulic a náměstí, podle řemesel, významných osobností i podle aktuální politické situace.

8.1 Najdi, jak se jmenovala Lannova třída v době socialismu ve 2. polovině 20. století.

8.2 Najdi dřívější název Lidické třídy.

8.3 Najdi alespoň 3 názvy, které mělo náměstí Přemysla Otakara II. ve 20. století.

?

S rostoucím počtem obyvatel a zvětšováním plochy města se dostala do popředí otázka nutnosti zavedení veřejné dopravy. Na začátku 20. století proto vznikla i malá tramvajová síť. Trasy byly jen jednokolejné, s výhybnami, a měly rozchod 1000 mm.

8.4 Od kdy (a bonusově do kdy) jezdily v Českých Budějovicích tramvaje?

8.5 Původně tu jezdily dvě tramvajové linky – jedna na jih a druhá na sever. Jak se tyto dvě linky jmenovaly? (náповěda: podle tehdejších názvů předměstí, jedna jezdila na jih a druhá na sever)

8.6 Najdi i lidové přezdívky obou linek.

(náповěda: město bylo tehdy dvojjazyčné – česko-německé)

Mariánské náměstí, dobové foto

Zdroj: Wikipedia

?

Železniční tratě tvoří v městské zástavbě výraznou bariéru. V souvislosti se socialistickým plánováním výstavby hromadného bydlení v 60. letech 20. století bylo nutné posunout vedení železniční tratě na Plzeň severním směrem a uvolnit tak plochu na levém břehu řeky Vltavy severně od Čtyř Dvorů, kde bylo od roku 1975 stavěno sídliště Vltava pro 13500 obyvatel. Původní vedení tratě je dodnes patrné v rovném náspu, který vede od křižovatky ulic Husova a U Hvízdala mezi Vrbenskými rybníky ve směru k nádraží v Hluboké nad Vltavou.

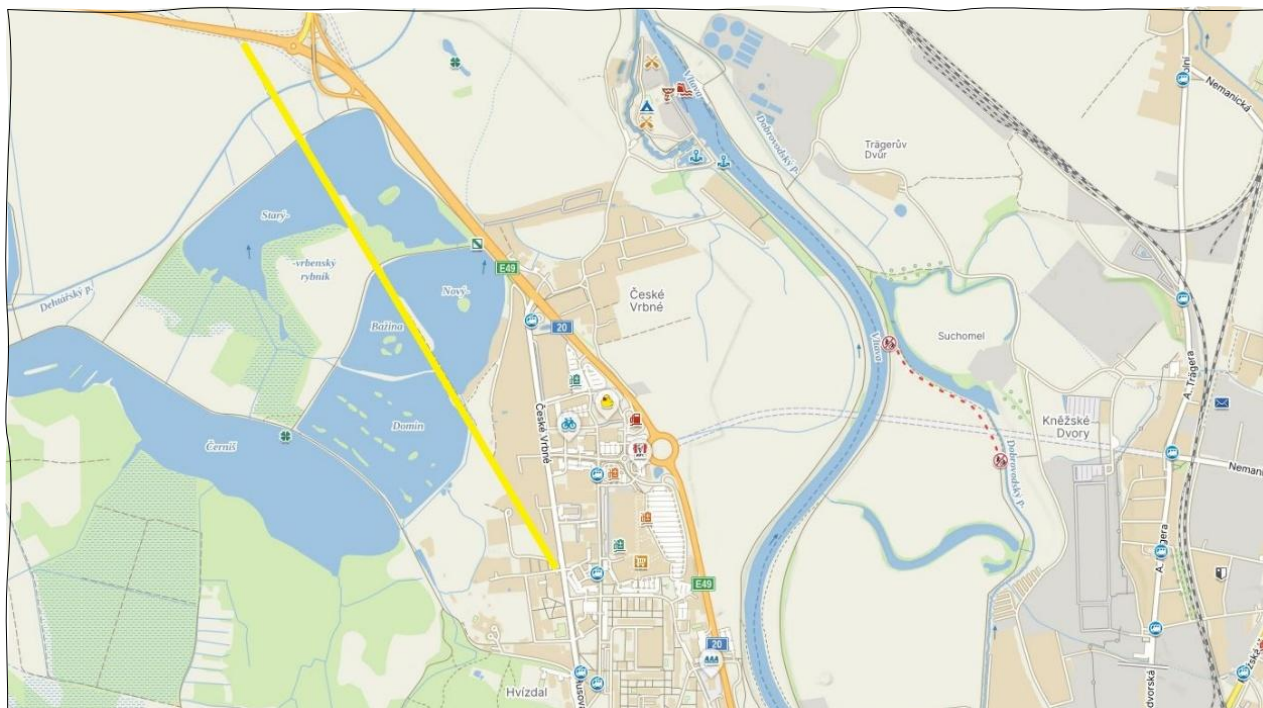

NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV
ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVNÍSTVO V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

České
Budějovice

Orientační mapa k úkolům 8.7 – 8.10

Zdroj: Mapy.com

8.7 V železničním náspu ve Starém vrbenském rybníku najdi mostek. Prohlédněte si ho, pokud možno ze stran – buď přitom opatrný! Jaké jsou na mostě nápisy? Ke každému nápisu napiš, z které světové strany je nápis čitelný.

8.8 Z jakého materiálu byl mostek postaven?

8.9 V náspu mezi rybníky Bažina a Nový vrbenský rybník je schovaný druhý mostek. Najdi ho a prohlédni si ho – buď ale velmi opatrný! (Pokud se k němu nemůžeš snadno dostat, zkus popojít po hrázi mezi rybníky Bažina a Domin a použít dalekohled. Ten se ti ostatně hodí i na pozorování ptáků 😊). Mostek načrtni nebo vyfoť. Jakou má konstrukci a z čeho je postaven? A který z obou mostků je podle tebe starší?

8.10 Bonusová otázka

Od druhého mostku pokračuj v trase zrušené trati směrem do města, jaký pozůstatek z železniční tratě najdete u zahrádek?

Vrbenské rybníky

Zdroj: Encyklopedie Českých Budějovic

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVISŤE V ČESKÝCH
BUDĚJOVICÍCH

České
Budějovice

Dvojice řek Vltava a Malše k Českým Budějovicím neodmyslitelně patří. Plavání patřilo od 19. století k nejčastějším pohybovým aktivitám obyvatel města ležícího na soutoku dvou řek a uprostřed krajiny plné rybníků. První veřejnou plovárnou pro veřejnost byla sokolská plovárna u Předního mlýna (dnes Slepé rameno), která vznikla již na konci 19. století. Další známou rekreační oblastí se stalo okolí Malého a Velkého jezu na řece Malši zvané „U Maláku“, které se začalo rozvíjet od první poloviny 20. století.

Řeky a rybníky jsou zajímavé i v zimě, pokud silně mrzne, bruslaři si přijdou na své. Že je u vody dobře si všimlo i vedení města a na oblíbená místa na Vltavě i na Malši nechalo instalovat nová plovoucí mola, byly zřízeny písečné pláže, sportovní areály a dětská hřiště, to vše využívá stále více lidí. Podél řek vedou cyklostezky, otevírají se stánky s občerstvením, půjčují se šlapadla, paddleboardy... Prostě být venku u vody je fajn.

Řeky ale nejsou jen místem odpočinku, tvoří také bariéry, k jejich překonání jsou stavěny **mosty a lávky**. I po roce 2000 bylo přes řeky Vltavu a Malši postaveno několik mostů a lávek pro pěší a cyklisty. Některé nahradily starší mosty, jiné byly postaveny úplně nově.

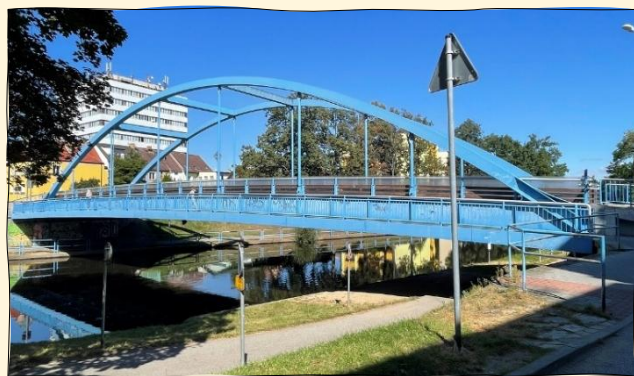
9.1 Projdi si s kamarádem nebo s rodiči Dlouhou lávku přes Vltavu od Sportovní haly na Sokolský ostrov. Jaká stavba se objeví uprostřed mezi mostními pylony (sloupy)? Myslíš si, že je to náhoda?

9.2 Když ve střední části lávky sladíte s kamarádem krok a pár kroků budete pochodovat společně pravidelným krokem, co se stane? Vymysli, proč pochodující vojsko před každým mostem dostane povel „Zrušit krok!“ (Pokud nevíš, jako náповědu se podívej na film Výbuch bude v pět)

Dlouhá lávka

Zdroj: NPÚ

Modrý most

Zdroj: NPÚ

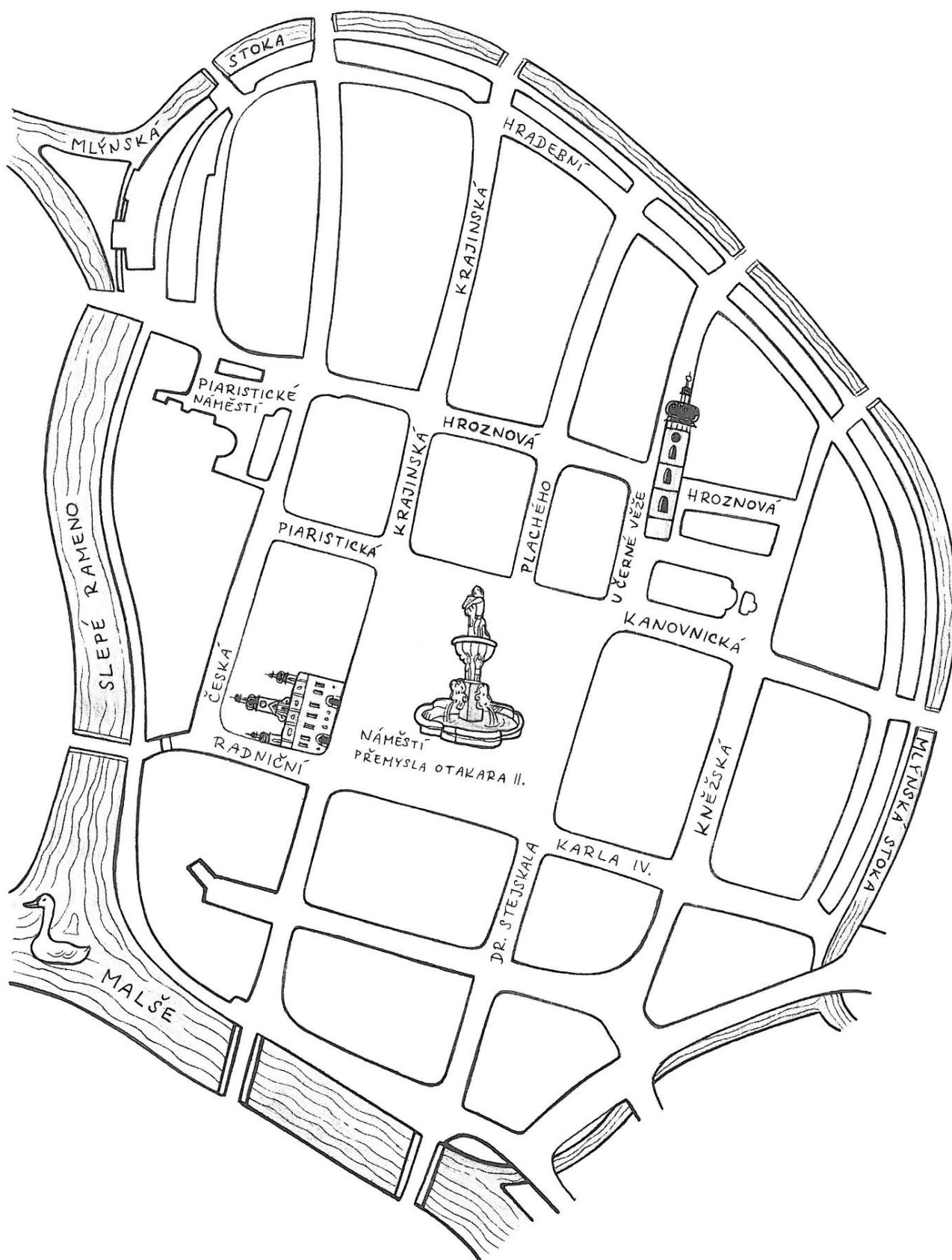
9.3 Zajdi se podívat k Modrému mostu, který vede přes Malši a spojuje ulice Matice školské a M. Vydrové. Nakresli kulatou dopravní značku, která omezuje průjezd vozidel a podle dodatkové tabulky pod značkou napiš, co a kdy může/nesmí po mostě jezdit.

9.4 Bonusová otázka

Kde ve městě se cítíš dobře, kam rád chodíš? Co ti naopak chybí, co bys chtěl vylepšit, případně jak? Co ti vadí?

Mapka k otázce č. 6.6

